

Добрий пастир, миргородський златоуст Миколай Базилевський

Вікторія КОРНЕВА
"Зоря Полтавщини"

У МИРГОРОДСЬКІЙ парафії Всіх Святих Полтавської єпархії Православної Церкви України вшанували пам'ять місцевих священиків, які зазнали репресій у часи більшовицького богоборства, коли окупаційна влада послідовно й цинічно "зачищала" Україну від авторитетних серед народу особистостей. Разом із миргородцями молилися за упокій душ подвижників архієпископ Полтавський і Кременчуцький Федір.

І духовенство, і віряни сподіваються, що невдовзі отець Миколай Базилевський, підступно вбитий за кілька днів до Великодня 1926 року, буде захищений Церквою до лику святих.

ЗАСІДАННЯ на тему "Розстріляна Церква" у Миргороді підготували активні парафіяни храму Всіх Святих, місцеві краєзнавці. На жаль, з огляду на карантин земляків задалегідь довелось попереджувати через соцмережі про обмежену кількість учасників зібрання.

Перед початком засідання духовенство й віряни прийшли до могили отця Миколая Базилевського. У 1926 році загиблого священика поховали на кладовищі біля Всіхсвятської церкви, в якій він служив з 1919 року. За кошти парафіян тоді поставили гранітний пам'ятник і хрест. На надгробку викарбуваний надпис: "Я пастир добрий. Пастир добрий душу свою покладає за вівці." А з другого боку – "Митрофорний Протоієрей Миколай Георгійович Базилевський, непохитний борець за Православ'я і за відродження Української церкви. Загинув на своєму славному посту від руки злочинця 16. IV. 1926 року на 34 році життя".

Для духовних чад миргородського златоуста, як називали блискучого проповідника, який дарував парафіянам слово Боже рідною українською мовою, місце його спочинку відразу стало святим – сюди приходили з молитвами, з вдячними спогадами про велику доброту лагідного батюшки. Але зазнала могила подвижника й наруги від бузуврів та українофобів. Кілька разів з пам'ятника збивали хрест, одного разу в когось піднялись руки навіть розкопати поховання...у пошуках золота.

У 2019 році парафія церкви Всіх Святих на чолі з настоятелем Богданом Гринівим збрала кошти й встановила на могилі активного проповідника українізації церковного життя й відродження автокефалії отця Миколая Базилевського надгробок із надписом: "Доброму пастирю від парафіян церкви Всіх

Святих Православної Церкви України м. Миргорода". У церкві (нині біля невеликої дерев'яної релігійної споруди розпочато будівництво величного храму) на кожному Богослужінні поминається убієнний Миколай Базилевський.

Проведену перед засіданням панахиду очолював архієпископ Полтавський і Кременчуцький Федір. Надалі, відкриваючи присвячене репресованим священнослужителям зібрання, владика Федір наголосив: "Нашою метою є відродження пам'яті про людей, репресованих фізично, але не духовно. У грецькій

мові слово "мученик" поєднує поняття "мученик" та "свідок". Ці люди мали дар мужності свідчити про Христа, за що й прийняли мученицький вінець".

На засіданні нагадали про трагічні долі настоятеля Воскресенського собору (зруйнований 1935 року) в Миргороді, учасника українських визвольних змагань 1917–1920 років, протоієрея УАПЦ, в'язня Соловечьких таборів особливого призначення Симона Явтушенка; священика Воскресенського храму (пізніше служив у Великих Сорочинцях) Івана Воскобійника, зви-

нуваного в причетності до антирадянської повстанської організації і розстріляного в урочищі Триби під Полтавою; священика Успенського собору в Миргороді Павла Верещаки, якого в страшному 1933 році безпідставно звинуватили в збиранні по смерлих "...з метою використання порожніх хат для контрреволюційної діяльності та шпіонажу", а відтак розстріляли, ймовірно, на сумнозвісному Бутівському полігоні Московської області.

Найбільше уваги учасники зібрання приділили постаті священни-

ка Миколая Базилевського. Доповідка Катерина Дубовець нагадала про зафіксовані у розвідках дослідників та переказах старожилів обставини загибелі подвижника: протистояння з очільником місцевого ЧК, який безуспішно намагався перемогти служителя Церкви в привселюдних дискусіях, натомість лише ганьбився перед громадою; про наказ-погрозу священику залишити Миргород, на що той не скорився; про передчуття смертельної загрози й фатальні постріли в Страсний Четвер після церковної служби, які обірвали життя священика й за які ніхто, принаймні перед судом на цьому світі, так і не відповів...

На своїй сторінці у "Фейсбуці" Катерина Дубовець подякувала за зібрані про Миколая Базилевського матеріали відомому краєзнавцю Людмилі Розсоє; за надану інформацію про репресованих священників із Миргорода – працівнику архіву СБУ в Полтавській області Олені Євдокимовій. Багато посприяла добрій справі також Євдокія Несторівна Дімарова – дружина видатного українського письменника з Миргорода Анатолія Дімарова, "яка, маючи поважний вік – понад 90 років, – розповіла все, що пам'ятала про отця Миколая та про його сина Анатолія". Річ у тім, що дружина священика, Ганна Олексіївна Базилевська, була рідною сестрою мами письменника – Марії Олексіївни Дімарової. Цікавим є ще й той факт, що двоюрідний онук отця Миколая, Володимир Базилевський, з 1976 до 1997 року був настоятелем кафедрального собору

святого Володимира у Нью-Йорку.

Власне, "білих плям" у життєписі миргородського златоуста та його родини чимало, адже багато десятиліть атеїстичного компартійного лжеблагополуччя згадувати ім'я вбитого священика, та ще й з українськими переконаннями, в радянській імперії було небезпечно. Тож, як пише Катерина Дубовець, пошуки продовжуються.

Учасники засідання в Миргороді ухвалили рішення звернутися до синодальної комісії ПЦУ з питань канонізації з проханням розглянути матеріали щодо причислення до лику святих священномученика Миколая Базилевського, який у страшні роки московсько-більшовицької навали боровся за Українську Церкву й загинув на своєму духовному посту.

Йшлося на засіданні також про знищені за радянської доби в Миргороді церкви, про зруйнований ще за часів Катерини II Сорочинський Свято-Михайлівський монастир та необхідність проведення на території колишньої обителі археологічних розкопок.

Так, крок за кроком, цеглина за цеглиною, у копійці і безкорисливій праці, триває відродження наших духовних підвалин. На місці зруйнованої у Миргороді в радянські часи Всіхсвятської церкви будується новий український храм. І, можливо, в недалекому майбутньому саме в ньому буде прославлено в лику святих вірного служителя Божого, доброго пастиря, миргородського златоуста Миколая Базилевського. А можливо, відбудеться ця подія навіть раніше, й перед іконою отця Миколая миргородці ставитимуть свічки покровителю міста і за своє здоров'я, і за успішне завершення будівництва Божого дому. ■

✓ Протоієрей Миколай Базилевський з учасниками церковного хору, 1924 рік.

